

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben bárhöz hordva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
vagy megőrszésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ár 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 10.

Quo usque?

A képviselőház még mindig egyhangu határozattal veszi tudomásul az elnapolást. A tiltakozás még mindig a leghigadtabb hangon csak — tiltakozik. De a képviselőházban egyre hevesebbek a közbeszólások, a tiszteletet mindinkább elfojtja a guny, az országban szerte pedig az elégedetlenség moraja kél.

Ismét elnapolás, december 19-ig. Quo usque?

Veszedelemes a játék, nagyon veszedelemes.

Eddig is voltak a képviselőháznak viharos napjai, a melyeken a királyi kéziratokat az ellenzék haragos kurucz közbeiktatásokkal fogadta. Hanem akkor más volt a helyzet. A királyi legkegyelmesebb kéziratot olyan kormány ellenjegyezte, a mely mögött hatalmas többség állott. Végeredményben a királyi kézirat a szentesített többségi akarat volt, a melynek a kisebbség kénytelen volt alávetni magát. Ha törvényellenes is volt valamely eljárás, mint pl. az országgyűlés feloszlatása a költségvetés megszavazása nélkül, a mindenható többségi elv alapján valami szárnalmas mentségbe lehetett kapaszkodni.

De ki vállal felelősséget a mostani, egyre megújuló elnapolásokért?

A királyi szavakkal, miniszteri ellenjegyzés nélkül jelzett kimondhatlan nyomor és szenvedés kezd valóra válni. Gazdasági életünket lesújtotta a természet, kereskedelmünket, iparunkat lesújtja a politika. Érezzük mindentel a veszteglés fullasztó hatását.

Az országgyűlés dolgozni akar, segíteni akar ezeken az állapotokon. Soha sem volt még olyan többségünk (kivéve az 1848—49-iki országgyűlést), a mely olyan önzetlenül, a nép valódi érdekei iránt oly igaz érzéssel tette volna kezét az eke szarvára. Ki vállalja érte a felelősséget, hogy lépten-nyomon egy-egy elnapolás gördít elébük legyőzhetlen sziklát akadályul?

Egy itteni hatalmas iparvállalat munkásával beszéltem a napokban. Keservesen panaszkodott.

— Egyre fogy a munkánk, uram; mondotta. Eddig nagy kivételünk volt Angliába; most hónapok óta semmit sem küldtünk a tengeren át. Műhelyeink, ipartelegeink fele raktarrá alakult át: a kész árut nem tudjuk hova tenni, belefulladásunk. A vállalat nem akar munkást elbocsátani, munka pedig nincs, tehát leszállították az üzemet általában és a fizetésünket, külön-külön. És nem is zugolódhatunk: látjuk, hogy a vállalat nem tehetett másként.

Ki vállalja a felelősséget a munkások elvelt kenyéréért?

A jelenlegi többséget vád nem érhe i. Munkakedvük, hazafiasságuk, önzetlenségük, gyakorlati érzékük, a nép iránti testvéri szeretetük kétségtelen. Ha rajtuk állana, pezsdülne az élet, volna keletje a tisztességes munkának. De mit tegyen a többség, ha lélezgethez sem juthat, örökös elnapolásban vesztegel?

A parlamenten kívüli kormány vállalná a felelősséget jogilag, külsőleg. Politikailag és erkölcsileg azonban ez a felelősség nagyon leszállított értékkel dicsekedhetik. Sem többsége, sem pártja a kormánynak, sőt ellene be van adva a vádindítvány. És akkor merészkedik ez a kormány ismét törvénytelenül eljárni s a nemzet munkára, alkotásra vágyó képviselőit tíz hétre téltlenségbe kergetni.

Ér valamit ez a felelősség? Semmit. Sem jogilag, sem politikailag, sem erkölcsileg. Ez a semmi tehát nem is fedezheti a leiratot.

Igy terelődik át lassankint a mostani harc a politikai felelősség és törvényesség teréről a pusztta nyers erő terére. Ki az erősebb?

Ez pedig nem alkotmányosság. Ez a forradalom.

Aggódó lélekkel, szorongó szívvvel látjuk a gomolygó fellegeket. A forrongó

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Két koszoru.

Írta: Tyll János.

Kedves Ella!

Ma egy hete, hogy utolszor láttam. És az a két nap, mely azóta letelt s amely nekem máskor oly rövid volt, most éveknek tüntek fel annak minden percei. Nem volt az az óra, hogy ne gondoltam volna magára, előttem lebegett mosolygó szemével mindég... És ma látni fogom ismét. Oh már ez a tudat is boldoggá tud tenni. Tudom, kérdezni fogja magától: miért teszem boldoggá? Most alkalmam van megmondani, mert mikor együtt vagyunk, gyáva vagyok azt kimondani amit érzek, amit a szívem sug, s amiről álmaim regéinek, hogy szeretem. Szeretem amióta ismerem. Amikor először láttam, úgy tñnt fel nekem azon a mulatságon, mintha kietlen pusztán volnék, s nem tudnám az utat, és ekkor megláttam magát, úgy éreztem, mintha gyönyörű két szeme két csillag volna és barátságos fényvel hivatgatna az igazi utra. A szívem megdobbant s azt su-

sogta minden, hogy szeretni fogom. Most megmerem mondani szívem titkát és egyszersmint kérem, hogyha szívem csalódná, ma ne jöjjön el oda arra az ünnepélyre.

Iván.

Harmadszor olvassa végig Ella a levelet, s aztán mintha nem hinne szemének ismét előlről kezd s megint csak olvassa majd felsőhajtvá, mondja:

— Ő szeret... és eddig hányszor voltunk együtt, teljesen magunkra hagyva, s ő ezt nem mondta. Hányszor beszéltem neki a szívek életéről és ő ilyenkor mindég kitérőleg beszélt. És hányszor volt kedvetlen s kérdeztem mi bántja, ő sóhajtott és nem mondta soha, hogy szenved, csak nézett rám oly szemrehányóan, mintha mondaná: maga kegyetlen... De hisz ez régen volt... Szerettem őt, s ő meg úgy tett mintha nem venné észre... nem is szeretett. És most levelet ír, hogy menyire szeret... és kér, ha csalódnék szíve úgy ma ne menjek az ünnepélyre... Ma ott lesz Józsi s megígértem neki, hogy én is ott leszek és most nem mehetek nem mehetek, mert szeretem mindkettőt. — Össze hajtotta a levelet

aztán elrejtette azt. Oda ült az ablakhoz és nézte a gyorsan robogó kocsikat, melyekből vig mosolygó arcok integettek felé, hogy menjen ő is mert elkésik. És ő vissza intett mindenkinek úgy mosolyogva, mint amazok, de a szíve fájt, hogy nem mehetett, hogy nem tehette boldoggá Ivánt.

Még egy félóra volt hátra és az ünnepély kezdetét veszi. Sürjebben robogtak a kocsik ott az ablak előtt s sürjebben integettek felé, hogy jöjjön, mert elkésik. Ő nem mehetett fel, nem tehetett boldogtalanná egyszerre két szívet, inkább szenvedjen az övé és azok legyenek bizonytalanságban. Egyszerre sajnálni kezdte Ivánt, s keblét egy sóhaj hagyta el: Szegény Iván hiszen ugyis szenvedhetett ő már eddig sokat és most tovább szenvedjen? Egy néhány pillanatig habozott még elhatározása s aztán, mintha valaki ellen mondaná — csak azért is elfogok menni.

Szerette mindkettőt s nem tudott kifogást felhozni egyik ellen sem. Ivánt már régebben szerette, ő volt első és feledhetetlen szerelme. Eszébe jutottak azok a kedves és boldog órák, amikor kint a virágos mezőn, mint gyermekek

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

jainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

kedélyek egyre haragosabban törnek ki: Quo usque?

Apponyi, Kossuth, Zichy, Andrássy, Bánffy szavai tartják vissza, csillapítják az elkeseredést, a szenvedélyeket. Őket hallva, ma még erősebb a reményünk a békés győzelemben, mint valaha. Jogaink mellett győzni tudtuk egykor fegyverrel, győzni fogunk most igazsággal és — türelemmel.

Pedig beh nehéz az a türelem, mikor a tanácsadók egyetlen alapja már csak a nemzet türelme! Dr. K. A.

Belépés a néppártba.

Mailáth Géza gróf, akit a nógrádszécsényi választókerület pártonkívüli programmal küldött a képviselőházba a januári általános választás alkalmával, belépett a néppártba. Belépését nyílt levélben közölte választókerületével, amely tulnyomó részben néppárti. A nyílt levélben hangsúlyozza a képviselő, hogy a válság nyolcz hónapja azt a meggyőződést érlelte meg benne, hogy hivatását csak akkor töltheti be teljesen, ha belép a néppárt kötelékébe. Szmracsányi Györggyel együtt ez már a második belépés a néppártba rövid idő alatt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 10.

Imponáló az az erő és nyugalom, amelylyel a képviselőház a törvénytelen elnapolás ellen tiltakozott.

Komoly, ünnepélyes aktus volt, méltó az ellenzék eddigi viselkedéséhez.

Szomorú a végeredmény az elnapolás, de megnyugtató az a tudat, hogy a haza sorsa a legjobb kezekben van.

Törvény a fegyverünk, csak győzelem lehet a harc bére.

A parlament előtt.

A rendőrség nagy preventív intézkedést tett a rend fenntartására. Gyalokay Lajos rend-

őrtanácsos vezetésével kétszáz gyalogosrendőr és harmincz lovasrendőr vonult a képviselőház elé, akik hatalmas félkörben körülállották az egész óriási térseget és elzárták az Országháztérre nyíló összes utcák torkolatait.

A kíváncsi közönség zöme a Nádor-utca és Báthory-utcák sarkán állt. Harczi kedvüket részint az idő, részint Bockelberg rendőrfelügyelő lelohasztotta, aki kedves mókáival állandó derűtségben tartotta a fagyoskodókat.

A rendőri vezérkar főhadiszállása a parlament előtti villamos vasuti megállóhely előtt van. Gyalokay tanácsossal éppen azon szomorognak, hogy ma nagyon hideg nap lesz, még csak egy kis attakra sincs kilátás, mikor hirtelen nagy csörömpöléssel lezuhantak a mellettük álló utcai lámpák ablakai.

— Ejnye, — mondotta Gyalokay tanácsos. Hát már a lámpa is ellenzéki? Ugy látszik, ha nincs a ki beverje, magától törnek be az ablakok!

Alig végezte a tanácsos szellemes mondatát, mikor azt az értesítést kapta, hogy a diákok készülődnek az egyetemen. Föl akarnak vonulni a parlament elé. Nosza, gyorsan ment a parancs Vidor felügyelőnek, vágtsasson tizenötöd magával az egyetem elé és mindenáron akadályozza meg az ifjak fölvonulását.

Ez teljes mértékben sikerült is Vidornak.

A folyosón.

Az ülésterem már fél tizkor kezdett népeledni. A legelső volt benn Podmaniczky Géza, aki nyugodtan aludta álmát az ülés megnyitásáig.

Annál zajosabb élet volt az ellenzéken, a hol Zichy Jenő körül tárgyalták Kazár Adolf dolgát, a ki Justhoz az elnapoló kéziratot hozta. Kedélyesen jegyezte meg egyik radikális szélsőbali:

— Minden rosszat a kazárok hoznak.

Az elnapolást izgatottan várják a képviselők.

— Abdanken!

Evvel a kiáltással akarják fogadni az ügyvezetőket, ha ugyan eljönnek.

A baloldali folyosón szívesen üdvözlük a korán megjelent Nagy Ferenczet. A karzatok zsufolásig tömve vannak, különösen a főrendek karzatán vannak sokan. Több külföldi újságíró keresi föl a nevesebb képviselőket.

üzték a lepkét, amint versenyt futottak a dombról a csevegő patakhöz le a susogó fűzfákhoz, amint ott azoknak árnyában koszorút fűztek egymás fejére és amikor megcsókolták először egymást. És Józsi? Őt a társadalom ismertette meg vele a maga puha szalonjában a maga ridegségével, s nem volt még mellette egy boldog perce sem és mégis úgy érezte eddig, mintha szeretné Józsit. Csak most, a két férfi összehasonlításával vette észre, hogy Iván szerelmét még mindig szívében hordja. Lassanként úgy tűnt fel neki Józsi, mint egy piczike csillag, melynek pirkadáskor mindig halványabb a fénye, míg egészen eltűnik és helyette feljő a nap s arany sugarakat szór szét az ébredő földre . . . Míg a Józsi képe. szívében homályosodni kezdett, nem vette észre, hogy kocsi állott meg a kapu előtt s abból Józsi szállott ki. Józsi nesztelenül egész Ella mögé ment s vállára tette kezét. Ella megrezzent s fölnezt.

— Oh maga itt van? kérdezte szinte hidegen, mintha az a tusa mely szívében folyt valóságban történt volna Józsival.

— Készüljön, az ünnepély kezdetét vette, pedig az első számnak óriási sikere lesz, az amerikai vegyész befogja mutatni legújabb találmányát, — szólott Józsi, miközben türelmetlenül játszott éralánczával.

— Igen készülök, egészen megfeledektem az ünnepélyről, pedig az első száma kíváncsi vagyok, azonnal indulhatunk — eközben szobájába ment és átöltözve csakhamar visszatért.

Józsi karját nyújtotta levezette a kocsihoz,

mely aztán dübörögve vitte őket fel az ünnepélyre. A negyedik számra értek fel. A harmadik volt Iván szavazata. Két költeményt írt és tanult be az ünnepélyre, az egyiket az esetre, ha Ellák eljönnek, a másikat, ha nem jönnek. És Ellák nem jöttek.

»Egy lélek golgotáját«-t szavazta. Az ő lelkének golgotáját: Szeret az ifj. álmában egy leányt és boldog, mikor felébred, szíve sugja, hogy megfogja találni s keresésére indul, sok-sok veszély közt áldozatok árán megtalálja, mint legjobb barátjának menyasszonyát. Az ifju boldogtalannak érzi magát és így bujdosik, s megint álmodik. Látja magát a menyországban sok ezer angyal közt Istent dicsőítve, boldogan . . . Iván hangja az előadás alatt fuvola szerű volt, majd mindig erősebb, míg mint az orkán végig dördött az óriási termen, úgy, mintha felkorbácsolt lelke elemeket hívna segítségére, aztán megint csendesebb lett, míg az utolsó mondatok, a befejezésnél úgy hangzottak mintha síró lelke fejezte volna ki részvétét az ifjunak. Az utolsó szavai zúgó tapsba enyésztek, szemei könnyeztek, de nem az éljenzéstől nem a dicsőségtől, hanem a fájdalomtól . . . És ekkor jöttek Ellák. Iván az emelvényről felösmerte őket és most úgy szerette volna, mindazt amit mondott elnem mondottá tenni, hogy a másik költeményét egy boldog ifju történetét mondhatta helyette, de már késő volt.

Egyenesen Ellához ment s mosolyogva fogott vele kezét s halkán sugva mondta:

— Boldog vagyok mert eljött — aztán a

Az ülés kezdete.

Elnök: Justh Gyula.

Beléptek éljenzéssel fogadják.

Elnök az ülést fél 11-kor megnyitja.

Kossuthot szintén harsány éljenzéssel fogadják.

A kormány nincs jelen.

Elnök fölolvastatja a múlt ülést elnapoló királyi kéziratot. (Jegyző olvassa.)

Fölkiáltások: Van szerencsénk! Köszönjük!

Jegyző . . . kikhez királyi kegyelmünkkel maradtunk . . .

Felkiáltások: Megmutatta szeptember hó 23-ikán.

Ráhosi Viktor: Hol van Mandola miniszterelnök?

Elnök jelenti, hogy ma reggel féltizkor Kazár Adolf miniszterelnöki irodaigazgató egy levelet adott át a miniszterelnöktől. (Zaj.)

Jegyző olvassa: . . . vessző alatt küldöm az elnapoló kéziratot . . .

Zajos fölkiáltások: Vessző alatt!

Elnök felolvastatja a királyi levelet.

December 19-ig.

Jegyző olvassa: Kelt Bécsben, 1905. okt. 9-én. Ferencz József s. k. Fejérváry s. k.

Felkiáltások: Hamisítvány!

Elnök csöngtet. (Zaj.)

Jegyző: . . . Isten kegyelméből Magyarország apostoli királya . . .

Eitner Zsigmond: Csakis Isten kegyelméből!

Jegyző . . . királyi üdvözetünket . . .

Zajos felkiáltások: Lemondani!

Jegyző a magyar országgyűlés üléseit december 19 ig elnapoltnak nyilvánítjuk. (Óriási zaj.)

Felkiáltások: Disznóság! Nem megyünk szét!

Andrássy.

Andrássy Gyula gróf: Midőn rámutatott arra a sérelmes tényre, hogy a király az országgyűléssel nem a miniszterelnök útján érintkezik.

Fölkiáltások: Gyávák! Gyávák!

terem végébe ment, hol a rendőrök voltak. Nem nézte a tudomány legújabb vívmányát, melyet bemutattak nem látta volna azt, ha oda is nézett volna, nem látott ő mást csak Ellát. Boldogságában nem vette észre azt a változást, mely Józsi arczán történt, nem látta azt a lenyűgözött indulat alatt, nem látta, mint lessz barátja ellenfelévé, nem látta, amint az elhagyja két barátjával a termet . . .

Ellák kertje messzire elnyulik a ház háta mögött egy kis csörgedező patakig, melynek másik oldalán sűrű faszor van s azontul meg tisztás s csak fűvel van borítva a nagyterjedelmű telek, mely a Várkonyi birtokát képezi. — Várkonyi, Józsinak volt egyik barátja, kivel elhagyta az ünnepélyt.

A nap tüzes sugarai nehezen tudtak megválni a földtől, eltűntek kétszer is, de aztán ismét felillantak a rongyos szürke felhők alól . . . Lassanként mégis sötétedni kezdett, míg a nap egészen eltűnt s sűrű sötétség nehezült a földre, s nagyszerű néma csöndesség váltotta fel az örökös morajt, melyet csak az éj szokott megszakítani egy pár rövid órára . . . Mégis ugytetszett, mintha a tisztáson, ott a patak mellett nem volna csöndesség, mintha ott nem pihentek volna le. Vagy talán csak a fák sugdosnak, titkos nyelvükön jóéjt kívánva egymásnak, s azok zizegő hangja nem teszi néma kihalttá a füvel benőtt tisztást? Vagy talán a kis patak sug szerelmes szavakat a környező bok-

Andrássy Gyula gróf: Ezzel a vakmerőséggel ingerelni akarják a többséget. Nekünk higgadságra van szükség, hogy meggondolatlanságra ne ragadtassuk magunkat.

A mult példával igazolja, hogy hozzászólhat az elnapoló kéziratához. Nem csak Apponyi, Rakovszky, de annak idején Deák, Tisza Kálmán tényei igazolják ezt. Majd áttér javaslatának a megokolására. Fejérváryéknak az a célja, hogy most elnapolván a Házat, egy napra rá ismét kineveztessek magukat s kormányoznak a jövő ülésig, amikor az ő programjuk alapján megint más jó. Ez a komédia (Zajos helyeslés.) Annyira megy, hogy ezek az urak elfelejtik az eskü lényegét is. (Zajos helyeslés és taps.) Az ily játékot az alkotmánppal nem lehet tőrní, ezért terjeszti elő határozati javaslatát. (Halljuk! Halljuk!)

A határozati javaslat.

Andrássy Gyula gróf olvassa a határozati javaslatot, amelynek bevezetésében vázolja a választásoknál támadt helyzetet. A győztes függetlenségi párt nem hallgatott a szenvedélyekre, hanem mérsékletével lehetővé tette, hogy egy munkaképes többség alakuljon. A szövetkezett ellenzék programját a király nem azért nem fogadta el, mert az ellenkezett a nemzettel, hanem azért, mert ellenkezett az övével. Lesújtó tények igazolták az aggodalmakat, amelyek minden magyar embert eltöltöttek. A király felelet nélkül hagyta az országgyűlés fölliratát.

Sümegei Vilmos: Ért még a Habsburg magyarul!

Andrássy Gyula gróf: Történelmi példákval igazolja, hogy a nem parlamentáris kormány nem is törvényes. Deák Ferencz fölliratában is benne van a parlamentáris kormány követelése. A kormány létehez nem csak a király, hanem a nemzet bizalma is szükséges. Az, hogy a Fejérváry kormány elnapolta a Házat, az első jogtalan lépés volt. A miniszterelnök a parlament nélkül, a parlament ellen kormányoz. Folytatja jogtalan pályáját, A törvényhatóságokkal szemben oly jogokat akar gyakorolni, amelyekre csak az országgyűlés adhat fölhatalmazást. Az ujkéletű alkotmány szerint a király parlament nélkül uralkodik. Vele csak akkor, ha azt jóviseletével kiérdemli. (Derűtség, taps.) Őseink nem ilyen alkotmányért küzdöttek. Ilyen kormányzási rendszer mélyen érinti a király érdekeit.

roknak, melyek azon hajlongva mulatnak, vagy rémmeséket mond csacsogva a fünek s ezeknek titokzatos hangja zavarja a nyugalmas csendet? Nem.

A pataknak egyik oldalán az Ellák kertjében fenn van még valaki, s mélyen gondolkodva sétál kedves mosolygó virágok közt melyek mintha istenüknek áldoznának, minden illatukat most öntik ki s mámorossá teszik az agyat a szívet, mely köztük sétál. A másik oldalon a sűrű faszor mögött élénkület kezd a fűvel benőtt tisztás. Három férfi van ott, mint három fekete oszlop, majd ismét jó bárom s némán köszöntik egymást, most kiválik közülük egy s hosszú egyenletes léptekkel távolságot mér. Külön válik a hat ember, három áll a faszor jobbik végére három meg a balra, mintegy harmincz lépésnyire. Tőlük távolabb egy egy fán szurok fákllya ég, mely fermező világot vörösen veti a két ember félmeztelen testére, s megcsillantja a két rideg aczélcsovét azoknak kezében. Mindakettő nyugodt, csak tán a szívük nyugtalan, és hogyha még tudnák, hogy másik harmincz lépésre Ella van s talán ő rájuk gondol, s ő is szembe állítja egymással őket, hogy győzzék le egymást az ő szívében, vagy csak egyikre gondol és akkor minek állanak itt szemben, mint két rózsabimbó, mint két szép fiatal tölgy, melyet még vihar nem tépett meg, most ez az első s ezt sem állották ki.

A királyi felség személyét csak akkor lehet kivonni a pártusákból, ha érte a felelősséget törvényes miniszterek viselik.

A király legutóbbi szavait méltán fájlalhatja a nemzet. Ilyen kormányzás, amely a trón és a nemzet érdekeit nem tudja megővni, tovább nem folyhat. Ily kormányzás ellen ünnepélyesen tiltakozunk. Jogfolytonosságot követelünk, parlamentáris kormányt. Tiltakozunk alkotmányunk kijátszása ellen.

A király szavai súlyosan sérelmesek közjogunkra nézve. Ő felsége ismét hangoztatja meggyőződéséhez való azon állhatatos ragaszkodását, melynek feltétlensége alkotmányunk érvényét kérdéssé teszi.

A kitűzött feltételek tovább homályt borítanak a nemzetnek kétségtelen és eddig mindenki által elismert azon jogára, a melynél fogva az 1867. évi XII. t.-cz. módosítását vagy eltörlését az állam szuverénitásának kifolyásaként az országgyűlés és a király egymagukban határozhatják el. S kétségbe látszanak vonni az 1867. évi XII. t.-czben fentartott azon világos jogunkat is, amely szerint önállóan intézkedhetünk mindazon kérdésekben, amelyekben ezen törvény célszerűségi szempontoknak engedve, az Ausztriával való egyezkedés útjára utal bennünket.

Az olyan kormányzati rendszer, amelynek ezek az eredményei és amely nem bírja a király cselekedeteit fedezni, a trón és a nemzet érdekeinek sérelme nélkül tovább nem folytatható. Azt az országgyűlés el nem fogadhatja.

A trón és a nemzet együttes és elválaszthatatlan érdekében legszentebb kötelességünket teljesítjük, midőn ünnepélyesen tiltakozunk ezen alkotmányunkba ütköző kísérlet ellen.

Mint 1866-ban a képviselőház Deák Ferencz javaslatára tette, mi is »jogfolytonosságot kérünk törvényeink értelmében, különösen parlamentáriumot«. Minek alapján a képviselőház kimondja, hogy:

tiltakozik az 1848: III. t.-cz.-ben megsabott és azóta folyton gyakorlatban volt parlamentari kormányformával meg nem egyező mostani kormányzás ellen és hogy ugyanakkor amikor fájó szívvel tudomásul veszi ő felségének legmagasabb elnapoló leiratát és ennek kihirdetés végett a főrendiházhoz való átküldését elhatározza, ünnepélyes óvást emel az országgyűlésnek a költségvetés megállapítása előtt történt elnapolása ellen, ami a parlament befolyását a kormányzatra teljesen kizárja és

Hirtelen két dörrenés egygyé olvadva zug végig az éjszakai nagyszerű csendben. Két fegyver sült el egyszerre, s két szívet szüntetett meg dobogni s szeretni örökre.

Ella megrettent, körülnéz s lát a tuloldalt két vörös lángú fákllyát s az úgy tűnik fel neki, mintha a pokol kapujánál volna s az a két ember ott a zöld fűben mindég távolabb menne, mintha vinné valami... s mintha ködbe burkolóznék körülötte minden, nem lát többé semmit, elsötétül előtte minden, s úgy érez mintha az egyik golyó a mely Ivánt találta, az ő szívében is keresztül hatolt volna... Arcza fehér lesz, mint az a lilium ott a lábainál s összerogyik, mint egy derékban ketté tört szép bimbós virágszál, ott a pataknak erülső, oldalán egy csomó mosolygó virág közt...

Két koszoru készül, az egyik fehér rózsából, a másik szép kék nefeletsből. Minden szál virágon egy egy-könycsepp ragyog, mint egy-egy igaz gyöngy a szív szerelem tengeréből... Mindakettőnek egy kertben nyílt a virága, mindakettőnek egyszerre teszik azokat Ella s mind a két koszorut egyszerre teszi a sirra, két szerető szív pihenő helyére... És a harmadik szív az Ella szíve, az is olyan most, mintha meg volna halva, mintha arra is sötét éj borulna, mintha el volna temetve s koszoru volna felette fehér rózsából s szép kék nefeletsből tonva...

még a kormány által is kötelezőnek elismert jogi felelősség gyakorlati alkalmazását s az előterjesztett vádindítvány tárgyalását és elfogadását lehetetlenné teszi.

Külön csupán azért nem emeljük ki azt az alkotmányos viszonyok között komoly sérelmet megállapító tény, hogy az országgyűlést elnapoló királyi leirat ellenjegyzését a politikai felelősség alatt már nem álló lemondott kormány eszközölte, mert a Fejérváry-kormány a politikai felelősség elve alól már előbb kivonta magát s így ellenjegyzése a parlament jogos politikai befolyását azon esetben sem biztosítaná, ha még nem mondott volna le.

Kimondja továbbá a képviselőház, hogy fentartja 1905. június hó 21-én és szeptember 15-én hozott határozatát és helyesli azon törvényhatóságok eljárását, melyek a törvénynek megfelelő határozataikat az alkotmányellenes kormánynak megsemmítő végzése után is fentartották.

Súlyos aggodalmi közben a képviselőház egyrészt abban bizik, hogy a király, elbocsájtva rossz tanácsadóit, bölcseségével meg fogja találni az alkotmányos kibontakozásnak egyedül helyes módját és a kormányt a nemzet bizalmával rendelkező többség köréből fogja kinevezni; de másrészt rendületlenül hisz abban is, hogy ha ez be nem következne és a nemzet ellen vívott küzdelem folytatódna, a nemzet a törvény szilárd alapján megállva, sok százados alkotmányát meg fogja tudni védeni és érintetlenül fogja a mult dicső alkotásait a jövő számára fentartani.

Mikor az utolsó tiltakozó mondat elhangzott, olyan éljenzés és tapsvihar zúgott fel, minőt a Ház régen nem hallott. Az elnök az ülést 5 percze felfüggesztette.

Tisza István beszéde.

Tisza István gróf: A házszabályokhoz kért szót. Ohajtotta, hogy elvtársai nevében is egy indítvánnyal tiltakozhassék ezen folytonos elnapolás ellen. Ohajtották volna (Zajos felkiáltások: Ez nem házszabály!) ezt az indítványt beható vita tárgyává tenni, de ebben megakadályoz bennünket az a meggyőződés, hogy a királyi elnapolás után nem lehet vitába bocsátkozni.

Fölkiáltások: Ne Kerteljen! Vonuljon ki! Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a házszabályokhoz kért szót. A vita során ezekkel a kezelésekkal foglalkozhatik, de házszabályi hozzászólás címén nem. (Taps balról.)

Tisza István gróf: A dolog érdemét nem érinti. (Zaj.)

Elnök: Ez nem házszabály! (Nagy zaj balról.)

Tisza István gróf hivatkozik Szilágyi Dezső kijelentésére, melyet 1879-ben tett, hogy az elnapolás után a Házban határozatot hozni nem lehet, csupán a kormány tényeivel szemben lehet kijelentéseket tenni. Ezért nem vesz részt pártja most sem a tanácskozásban. (Tisza s utána a szabadelpárt kimegy. Óriási zaj az ellenzéken.)

Fölkiáltások: Menjenek Bécsbe! Csak 2 óraker meg a bécsi vonat!

Elnök csönget. Tiszától azért nem vonta meg a szót, mert azt hitte, hogy fölszólalásában a házszabályoknak a magyarázatát akarja megokolni. De Tisza egyenesen polemizált Andrássyval s így visszaélt jogával. (Zajos tetszés.)

A királyhűség.

Mezőfi Vilmos: Abból a tényből, hogy a császár kirendeltjei nem jelennek meg itt, kitűnik, mennyire adnak a magyar nemzetre.

Rátkey László: Az is bizonyos, hogy

ebben az országban haldoklik a királyhűség és nagyon helyesen!

Mezőfi Vilmos: Le kell rántani a császár arczáról a leplet, meg kell látni a világnak, hogy a lepel mögött a legnagyobb jogtalanság van.

Elnök kéri a szónokot, hogy mérsékelje magát, mert az erős kifejezésekkel csak árt az ügynek.

Mezőfi Vilmos: A király sérthetetlen a közjog szerint, mert van felelős kormánya. Hát hol van az a felelős kormány? O nem fél a szuronyoktól, sőt örül azoknak, mert minden hályog lehull szemükről. Tudtára kell adni a királynak, hogy nem a nép van érte, de ő van a népert, ettől kap fényt, pompát, milliókat. Ismétli indítványát, ne vegyék tudomásul a király elnapoló leiratát. (Helyeslés.)

Apponyi beszéde.

Gróf *Apponyi Albert:* Gróf Tisza István szavára akar reflektálni, mert azoknak felelet nélkül nem szabad maradniok. Tisza pozitív és negatív érveket hozott fel álláspontja védelmére. Amiket Szilágyi Dezső beszédéből elmondott, nem bizonyítanak, mert Szilágyi Dezső később, mint a Ház elnöke, maga is ezzel az elmélettel homlokegyenest ellenkezőképpen cselekedett. Különbözik pedig a királyi kéziratot okvetlen tudomásul kell venni, ez is határozat, az elnöknek a Ház felhatalmazásokat ad a szünet idejére, ez is határozat. Az 1867. X. t.-cz az elnapolásnak egyebekben is utját állná. A legkisebb ilyen elnapoló kézirrattal szemben, melyről nyilvánvaló, hogy a törvénnyel ellenkezik az, hogy a parlament határozatát tiltakozással kísérelje, dokumentálván, hogy nem vállal bünrészességet. (Nagy tetszés.)

Ezek a tiltakozó határozatok jobban fognak imponálni, mint ha olyan ténnyé lépnének, amelyen siralmas leveretés lenne részünk. A jog mindig diadalmaskodott. Maradjunk ennek a cselekvésnek a terén, ne lépünk oly ténnyé, ahova, ha a nemzet nem követ, ez a Ház van kiszolgáltatva a megaláztatásnak, ha pedig követ, akkor jön a siralmas jövő. Készül már Európa közvéleménye, amely bennünket a nagy népek rokonszenvével vesz körül. Ez a jövő itt lesz, ha megmaradunk azon az uton, amelyen most haladunk, ezen az uton győzünk. Azért fogadjuk el Andrássy indítványát. (Zajos, hosszas taps. Szónokot számosan üdvözlük.)

Achim András: Csatlakozik Mezőfi határozati javaslatához. A képviselő pirulva megy haza, mert meglátszik rajta a bécsi sarkautyú nyoma. A mérgezés orvossága a mérgezés lehet. Együtt kell maradnunk. (Helyeslés.)

A szavazás.

Elnök: Írásban egy indítvány adatott be, Andrássy Gyula gróf fölteszi a kérdést, mire a Ház egyhangulag elfogadja Andrássy határozati javaslatát.

Meghatalmazást kér az időközben szükséges intézkedések megtételére, majd öt perc szünet után a jegyzőkönyvet hitelesítvén, az ülést bezárja.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

A régi jó időben, amíg a filokszerá nem pusztította el a szőlőhegyeket, október hónapban még a közügyek intézése is szünetelt a városházán. Október hónapban a szünet miatt nem tartottak városi közgyűlést.

Ma már nem olyan hétországra szóló a szünet, hanem véget ér anélkül, hogy megzavarná a hivatalos rendet.

Nagyvárad város törvényhatósága holnap, csütörtökön tartja rendes havi közgyűlését, a mely elég érdekesnek ígérkezik, már csak azért is, mert lesz izelítőül egy kis politika is feltárlva.

Abaujvármegye irt fel a képviselőházhoz, Bihar honvédelmi miniszter vád alá helyezése iránt s ennek a pártolását kéri. A közgyűlésen lesz egy kis vita, mert a tanács napirendtérést javasol.

Érdekesebb dolog még a Sas és Zöldfa eladása, a nagypiaczteri közuti teher és feladó állomás, a kéményseprő kerületek szaporítása.

A tárgysorozat különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1905. évi október hó 12-ik s esetleg következő napján mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésen a következő ügyek fognak tárgyalatni.

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.

2. A közigazgatási bizottság az 1905. év első félévéről szóló jelentését betérjeszti.

3. Abaujvármegye törvényhatóságának átirata a m. k. honvédelmi miniszter vád alá helyezése tárgyában.

4. A tanács előterjesztése a Nagyvárad vasut részvénytársaság által a vásártéri állomás elhelyezése céljából kért a régi sőház épület és közraktár közötti terület átengedése s ezzel kapcsolatban a széna piacznak az állatvásártérek mellé leendő elhelyezése tárgyában.

5. A tanács előterjesztése a Szt. László-terti közuti vashid előtt a templomig terjedő uttest kiaszfalozása tárgyában.

6. A tanács előterjesztése a kéményseprő kerületek új beosztása s az 5-ik kéményseprői kerület felállítására iránt.

7. A tanács a Sztaroveczky gyermekkórház alap 1906. évi költségelirányzatát betérjeszti.

9. A tanács előterjesztése dr. Adorján Emil és dr. Kurländer Ede által a Fekete Sas és Zöldfa szálloda épület megvételére tett ajánlatra.

10. Nagyvárad város árvaszékének előterjesztése a Diamandy örökösök által Nagyvárad városa ellen indított perben megítelt s a törzsvagyong alpból előlegezett 58076 kor. 22 fillérnek a gyámpénztári tartalék alpból leendő megtérítése tárgyában.

11. A tanács előterjesztése a katonai lak-tanyák vízhasználatára iránt kötendő szerződésre vonatkozólag.

12. A tanács javaslata Körözy Árpád és neje kártalanítása ügyében.

13. A tanács javaslata Pollák Ignác és neje kártalanítása ügyében.

14. Ugyanannak javaslata Mayr Sándor és neje kártalanítása ügyében.

15. Ugyanannak javaslata Karkusz Sándorné kártalanítása ügyében.

16. Ugyanannak javaslata Berger Gyula kártalanítása ügyében.

17. Ugyanannak javaslata Markovits József kártalanítása ügyében.

18. Ugyanannak javaslata Hosszu Kelemen s neje kártalanítása ügyében.

19. A tanács előterjesztése Nagy Sándor építkezése által elfoglalt közterület átengedése iránt.

20. A tanács Ujlaky Sándor által építkezés folytán elfoglalt közterület átengedésére vonatkozó jelentését betérjeszti.

21. A tanács Moskovits Farkas nagyvárad-i lakossal a volt rendőrségi épületre kötött adásvételi szerződést jóváhagyás végett betérjeszti.

23. A tanács a várbeli épület bérletére Schlesinger Fülöppel kötött szerződést jóváhagyás végett betérjeszti.

24. A tanács Madarász és Flanta céggel a Fő-utca csatornázására kötött szerződést betérjeszti.

25. A tanács Bartha Józseffel a Fekete Sas alatti 3. sz. bolt bérletére kötött szerződést betérjeszti.

26. A nyugdíjbizottság javaslata Szücs Dezső II-od osztályu aljegyző nyugdíjaztatására iránt.

27. A nyugdíjbizottság javaslata özv. Erdőháti Istvánné végkielégítése tárgyában.

28—29. Fizetési előlegek.

30. Hollósy Jenő mértékhitelítő hivatali főnök 3 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérelme.

31. A tiszti főorvos Verzar István egyetemes orvostudori oklevelét meghirdetés végett betérjeszti.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1905. évi október hó 7-én.

Bordé Ferencz,

főjegyző.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Okt. 12. Városi közgyűlés.

Okt. 16. Szünet kezdete a megyében.

Okt. 22. A koldusápoló egyesület vál. ülése d. u. 5 órakor.

* A jövő évi virilisek névjegyzéke.

Nagyvárad város bíráló választmánya tegnap délelőtt ülést tartott Beöthy László főispán elnöke alatt s dr. Várady Zsigmond, Harmathy Károly, Miskolczy Barna és dr. Istvánffy István aljegyző jelenlétében. Három felebbezést tárgyaltak, amelyben az illetők felvételüket kérték a jövő évi legtöbb adót fizetők névjegyzékébe. Ifj. Berger Sámuel szeszgyáros kérelme igazolta adóját s ez alapon felvették az 53 helyre. Helyette Incze Lipót marad ki. — Dr. Kazay Kálmán annak idején nem kérte adójának kétszeres számítását s ezt most akarta pótolni, de a felebbezést elutasították s így jövő évre kimarad a virilisek közül. — Dr. Vimmer Julián irgalmasrendi házfőnök és igazgató-főorvos a rend adója alapján kérte a virilisek közzé leendő felvételét, de a felebbezésnek nem adtak helyet, mert az adó nem a saját személyére van kivetve.

* **Ártézi kutat furatnak.** A vendéglősök, szállodások, kávéházak gőzmosóda és szikvizgyár részvénytársasága óriási összeget fizet a városnak a felhasznált vízvezetéki vízárt. Megkísérelte, hogy engedményt adjon a város a vízdíjnal, de ez a kérelme csak részben lett teljesítve, miért is elhatározta, hogy a gőzmosóda és szikvizgyár területén egy ártézi kutat furat. Erre kérnek most engedélyt és a helyszíni szemle kitűzését.

* **A miniszter s a tanoncziskolák.** A miniszter a polgári, iparos és kereskedői tanoncziskoláknak elrendelte bizonyos könyvek, folyóiratok beszerzését, melyek az erkölcsi nevelést vannak hivatva elősegíteni. »Óvakodjunk a szesz italoktól« című könyv pedig minden ilyen iskolában található lesz.

* **Uj erdei vasut a megyében.** Landler Aladár budapesti fakereskedő Beél vidékén erdei vasutat akar építtetni, a faanyag kihasználhatása céljából. A tervbe vett vasut a bokszeg-beéli vasutállomástól kiindulva Beél, Tagadó-medgyes, Kumanyesd, Ágris és Botfej közsé-

gek határait érintené. Landler kéri Biharvármegye alispánját, hogy ezen bejelentést vegye tudomásul s a szükséges mérések megejtését engedélyezze.

* **A kerületi betegsegélyző pénztári kiküldöttek választása.** A kerületi betegsegélyző pénztári kiküldöttek választására már az elmúlt évben mozgalom indult meg azok részéről, akik kifogásolják a pénztár tisztviselőinek és vezetőinek működését. Ez évben ismét mozgolódik a tagok egyrésze. A pénztári kiküldöttek választása ez évben december 10-re volt kitűzve, azonban ez ellen felszólalással éltek, mert december 10-én lesz az országos vásár, amikor az érdekeltek nem jelenhetnek meg a vásáron. Gerő Ármin főkapitány ezért a felszólalásnak helyt adott s a választó közgyűlést december hó 17-ik napjára tűzte ki.

* **Kinevezés.** A miniszterelnök *Fuhász Dezső* kataszteri irattárkezelő irodatisztet ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadónyilvántartási biztossá nevezte ki.

* **Szerencsétlenség a Dunán.** Tegnap éjjel óriási hajó szerencsétlenség történt a Dunán az *Aluta* nevű vontató hajó nekiment egy *Feri* nevű gyümölcs szállító hajónak és azt szét roncsolta. A szerencsétlenség az Erzsébet-híd közelében történt, s annyi már bizonyosnak látszik, hogy *Bogyi* Mihály dereglyés is állva szundított a kormányrud mellett és amikor felésmélt és meglátta a közelgő veszedelmet, kitérni előle nem tudott, csak arra szoritkozott, hogy kis lámpását lóbálgassa és ordítson. De vele ordított 20 ember és ennek a huszonegynek halálúlvoltását nem hallották meg az *Aluta*-n, ahol ebben a szomorú históriában, egy rossz szó viczcet alkalmazva, melyet az éjjel korpoltá tak, mindenki aludt tán, a kapitánytól le a kikötő matrózsig. A rendőrség a vizsgálat folyamán ma reggel letartóztatta *Porszász Lajos* kapitányt és *Tóth Jánost* a hajó kormányosát. A szerencsétlenségben ugyanis mindketten részeseek, de főként elmulasztottak mindennemű óvatossági rendszabályt. A vizsgálat megállapította még azt is, hogy a dereglyén összesen tizennyolczan voltak, közülök hiányoznak, *Makras Iózsef*, *Litta József*, *Juhász Józsefné* és *Bándi Jánosné*. A főkapitányság megkeresésére ma reggel egy utászcsapat ment ki, mely az összekötő hidnál a soroksári Duna-ágnál és a oldalt fekvő réteken kutat a holtak után.

* **Kitüntetett őrmester.** A király, *Bohán Károly*, a helybeli 4-ik honvéd gyalog ezredbe i törzsőrmesternek, hosszú és kötelességű szolgálataiért, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

* **A Muhi pusztát parcellázták.** A gyászos emlékeztető Muhi pusztán — amint Miskolczról jelentik — jelentős változások lesznek. A Muhi pusztá 5000 hold kiterjedésű hatalmas birtoktest, mely öt-hat község határait is érinti. A birtok hosszú idő óta egy földes ur kezén volt Tulajdonosát erősebb szálak és érdekek nem fűtték sem a helyhez, sem a vármegyéhez, melynek közéletében nem szerepelt, népét, viszonyait közelebről nem ismerte, azokkal aligha foglalkozhatott. Ez a szép, nagy birtoktest, — a mely Borsod vármegyének több népes virágzó községét érinti, — parcellázás útján e napokban gazdát cserélt. A vármegyétől távol lakó egyetlen földesur kezéről viszaszállt a nép, a közeli községek lakosainak kezébe. Közel husz község érzi a »Muhi pusztá« felosztásának előnyeit. Egy

egész vidék mezőgazdasága, ipara, kereskedelme nyer új életet, új forrásokat, lüktető forgalmat. Egész vidék lakossága megbecsülhetetlen anyagi javakhoz, kereseti forráshoz jut.

* **Halálozás.** Mertz Antal kórházi biztost és családját mély gyász érte, Irén nevű leánya, férjezett *Karassy Odönné* tegnap reggel rövid szenvedés után elhunyt. Temetésn holnap délután 4 órakor lesz Békéscsabán. — *Szabó Jenőke*, *Szabó Dénes* tényképész és neje, született *Bumbera Mária* háromhetes kis fia tegnap elhunyt.

* **Megszökött tolvajok** A szilágysomlyói rendőrség táviratozza, hogy *Gáll Mihály* halmosdi illetőségű, 16 éves, növésben levő hoszszukás arcú, kék szemű, szőke haju és szemöldökű süteménykihordó, ruházata paraszt gatyá, kék színű szövet kabát, kék kötény, fűzős cipő fekete puha kalap, beszél magyarul és oláhu, és *Vegyinas Juon* felsőszéki illetőségű termete nyulánk arcza ovál, szeme világoskék, haja szemöldöke fekete. Ruházata miczispaka, szürke kopott nadrág kabát, mellény fekete téli csizma. Több rendbeli betöréses lopás elkövetése után folyó hó 9-én megszöktek. A margittai csendőrség értesítette tegnap a nagyvárad rendőrséget hogy *Nuszbaum Eszter* 21 éves, szüleinek pénzes fiókját feltörte és 720 koronát, kis csomagban pedig fehérműt lopva, *Katz, Mór*icz nevű bányászal megszökött. Mind a négy szökevény nyomozása iránt városunk rendőrsége is megtette a kellő intézkedéseket.

* **Difteritisz Belényesben.** Biharvármegye egyes községeiben állandóan vannak fertőző betegek, de szerencsére csak kevés s szórányosan. Legutóbb Belényes községben fordult elő a roncsoló toroklob egy esetben. A veszedelmes betegség terjedésének meggátálása céljából a hatóság megtette a szükséges óvintézkedéseket.

* **Az osztályosorsjáték** tegnapi huzásán a következő számokat húzták ki — nyere-ménynyel:

25.000 koronát nyert: 56132.
15.000 koronát nyert: 64921.
10.000 koronát nyertek: 6877 12166 75675.
5.000 koronát nyertek: 32585 91350.
2.000 koronát nyertek: 1526 3568 4238 5379 9732 10795 13496 17526 19490 25642 26425 40129 47058 48679 56268 57918 60689 61245 62430 63776 63966 65119 66488 69990 73964 76825 89206 89815 92982 96116 101892.
1.000 koronát nyertek: 348 1970 3001 4767 5645 6046 8451 12569 20039 21700 22747 25194 25556 25697 25712 26835 30213 32527 34439 34849 34971 36335 42465 46589 48247 48610 51015 67050 68012 68018 69993 70829 83148 87270 95344 102111 105415 106891.

A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor.* *Dóra-szappan 70 fillér*, készíti „**Kigyó-gyógyszertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

x **Csak október 15-ig** marad nyitva *Rákos-féle könyvnyomda és papirkereskedés* Kossuth- (Sas) utca, Biharvármegyei takarékpénztárral szembe. — Azon helyiségben a papirüzlet és nyomda teljesen megszűnik. — *Rákos üzletét* áthelyezte a volt Schönfeld-féle helyiségbe Kossuth (Sas)-utca, a kávéházzal szembe; a Schönfeld csödtömeget megvásárolta s mindent legolcsóbb árban árusít. *Könyvnyomdáját* tetemesen megnagyobbította.

x Azt a nagy raktárt minden czikben, s azt a divatos szép ujdonságokat oly határtalan olcsó árban, mint az **Amerikai Aruházban** nem kapjuk sehol sem. Tehát mindenkinek saját érdekébe ajánljuk, hogy szükségletének beszerzése végett oda forduljon. S hálás lesz ajánlatunkért.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: A postásfiu.

Csütörtök: A postásfiu.

Péntek: Fatinicza, operett.

Szombat: A Lőcsei fehér asszony történelmi színmű énekekkel.

Vasárnap d. u. Dunanan apó és fia utazása, este Jánosvitéz Gerlaky és Székelyyel.

A postás fiu.

Előadás után önkéntelenül az jut az ember eszébe: talán még egyszer végig kellene nézni a Postás fiut. Világért sem azért, mert valami nagyon érdekes; hanem csak azért, mert a végén még mindig nem tudja az ember, mi is hát a darab meséje.

Vagy inkább nagyon is tudjuk: semmi Egy levél-história, a mely levelet Egyiptomba küldenek. Evvel a levéllel egy egész társaság jut el Brindiribe, Kairóba, a nubiai sivatagba és El-Banóba. Táncoznak és énekelnek Brindiriben, Kairóban, Nubiában és El-Banóban, közben Palásthy, mint postás fiu átöltözik dervisnek és mumiának, Bárdos Irma postás fiunak, végül El-Banóban három szerelmes pár egymásra ismer és puszik és eljegyzések. Ez az egész.

Zenéje a modern táncoperett-zene leg-egyszerűbb hajtása. Semmi komplikáltabb része nincs, hangterjedelem dolgában is óvatosan megtartja az arany középutat s így a mi primadonna-viszonyaink között igen czélirányos darab. Ez az egyszerű zene azonban üde, kellemes, bárki számára érthető s így általános tetszést nyert.

Hasonló tetszést nyert az összetanulás is. Ritkán látunk bemutatónál ilyen simán folyó, gördületes, gyors menetű előadást. A csoportok mozgása, egybeállítása ötletes, eredeti, új. Dicséretére válik a rendezőnek, a ki nem késett még játék közben is rákiáltani (mintha szerepében volna) egyik késlekedő kóristára:

Késett!

A czimszerep *Palásthy* babérait gyarapította. Hogy pompásan játszik, azt tudtuk régen s szinte csak szokásból emeljük ki most is. Új volt azonban az a tüzes és mégis igazi magyaros csárdás, melyet eljárt. *Bárdos* Irma szépen énekelt s tess megjelenésével, izléses tánczával csak emelte sikere hatását. A többiek epizód szerepeket töltöttek be igen jól; még *Hidy* Irén is zajos tapsokat kapott egy betétjével. Hasonlóképp énekes szerepben siberesen mutatkoztak be *Hajnal* és *Nagy Sándor*, *Székely*, *Tihanyi*, *Bérczi*, *Pogány Janka* kapták a többi valamire való szerepet s mint látszott, azok is jó helyre jutottak.

Hanem az már pazarlás, ha a naivát beállítják kóristának.

A házat a közönség csaknem teljesen megtöltötte, jelezvén az ujdonságok iránti vágyat.

—
Postásfiu második előadása Ma este kerül másodszer színpadra a Szigligeti színházban a tegnap este előadott »Postásfiu« című operett. A szerepeket ugyanazok játsszák, akik a tegnapi bemutatón játszottak.

Lőcsei fehér asszony. Jókai regényéből írott »Lőcsei fehér asszony« című énekes történelmi színmű lesz a Szigligeti színház legközelebbi ujdonsága. Naponta folynak a próbák e kitűnő színműből s az igazgató korbüen állítja ki a szombaton színpadra kerülő ujdonsá-

got. A czimszerepet Angyal Ilka játsza, kinek ez egyik legjobb szerepe, kivüle a szintársulat összes személyzete foglalkoztatva lesz e nagyszabású ujdonságban, melyet Peterdy Sándor rendez.

Z E N E.

A Harmónia próbái.

A nagyváradai »Harmonia« zeneegylet választmánya nevében ezennel szives tudomására hozom tisztelt tagtársaimnak s mindazoknak, akik egyesületünkbe mint működő tagok belépni óhajtanak, hogy legközelebb rendezendő (magyar) hangversenyünkre a próbákat f. hó 18 ikán megkezdjük s rendszeresen minden szerdán és szombaton este 8-tól 10-ig a községi polgári iskola zenetermében (II. em.) fogjuk megtartani. A próbákön csakis az vehet részt, aki az egyesület külön meghívójával is meghívott. A kik meghívót nem kaptak, de arra reflektálnak, ugyszintén azon tisztelt zenebarátok, akik mint új tagok óhajtanak egyesületünkbe belépni, sziveskedjenek még az első próba előtt Vomácska József egyesületi karnagy ur zeneiskolájában (Szalárdi-u. 13.) jelentkezni, a ki a jelentkezők zenei készségét megfogja vizsgálni. (Választmányi határozat). A második próbán (okt. 18.) tul többé senki föl nem vehető.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Barta Andor
elnök.

TÁVIRATOK.

A válság.

Az elnapolás után.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. táv.) A politikában tehát ismét csöndes minden, mint Fiume mellett a tenger. A képviselőházat elnapolták, délután a főrendiház került sorra. Aztán azt is elnapolták. Most, miután ez is megtörtént, találgatások, kombinációk hangzanak el itt is, ott is, hogy miért történt mindez és hogy mi fog a kényszerű szünet további folyamán történni, de meg azután mi lesz, ha a szünetnek is megint vége lesz, a Ház megint együtt lesz és eredmény megint semmi sem lesz. A sok *lesz* azt mutatja, hogy a jelen vigasztalan és sivár, a jövő bizonytalan. És mégis, jöjjön, aminek jönnie kell, de a nemzetnek győznie kell.

A főrendiház.

A főrendiház ülését megelőzőleg Csekonics Endre gróf lakásán a főrendek egy része bizalmas politikai értekezletet tartott, amelyen hir szerint a kormány támogatására vállalkoztak.

Maga az ülés délután 5 órakor kezdődött. Prónay Dezső báró a megelőző elnapolás királyi kéziratával kapcsolatban tiltakozó határozati javaslatot nyújtott be. Rámutatott arra a súlyos alkotmányjogi sérelemre, hogy a törvényhozást rövid időn belül most már harmadizben napolják el törvénytelenül. Ez a parlament működésének megbénítása. Manap a kiegészítés, a hatvanhetes alap leghathatósabb védője, bármilyen anomáliának lássék is, a függetlenségi párt. Határozati javaslatában kimondani kéri, hogy a kézirat irattárba helyezése mellett mondja ki a főrendiház, hogy a folytonos elnapolás megakasztja az állam gépezetét és lényeges sérelme az alkotmánynak.

A főrendiház aggodalmának és tiltakozásának ad kifejezést az elnapolásokkal szemben, amelyekért egyébként a *kormány felelős*, mert az ő *ellenjegyzésével* jelennek meg.

Beöthy Zsolt ezzel szemben oly értelmű határozati javaslatot nyújt be, hogy a főrendiház *hódolattal* tudomásul veszi ugyan a királyi kéziratot, azonban egyuttal *aggodalmának* ad kifejezést a gyakori elnapolással szemben és abban a *reményben* van, hogy ezután majd *zavartalanul* működhetik a parlament.

Széchenyi Miklós gróf és Rákosi Jenő Prónay indítványára mellett szólalnak föl. Utánna újból Prónay jelentkezik szólásra, hogy a zárószó jogával éljen. Figyelmeztet, hogy a két javaslat látszólag teljesen födi egymást.

Voltaképpen azonban a különbségek egész világa választja el őket egymástól. Nevezetesen, Beöthy csak a szeptemberi kéziratra helyez sulyt, nem gondol azonban arra, hogy mindössze néhány perc választja el az újabb elnapoló kézirat fölolvadásától. Ezért ajánlja újból javaslatát elfogadásra.

Csáky Albin gróf elnök kérés folytán névszerinti szavazást rendel el, amelynek eredményeként *Prónay javaslata mellett 42-en szavaztak, míg ellene 50-en. Beöthy javaslatát elfogadták.* Az ülés az új elnapoló kézirat fölolvadása után esti félkilenczkor zárult.

Adók és ujonczok.

A Ház folyosóján ma az a hir terjedt el, hogy az elnapolásra azért volt szükség, mert a szünet alatt karhatalommal fognak adót behajtani és ujonczot szedni.

Új választások.

Egy képes estilap szerint a Fejérváry-kabinet rekonstrukciója most már nem várthat magára sokáig. A szünetre a kormánynak nagy szüksége van. Ez idő alatt kidolgozza programját, aztán elkészül az új választások tervével, mikor pedig ezzel is végzett, akkor majd a képviselőházat, mihelyt összeül, nyomban föl is fogja oszlatni.

A képviselői fizetések.

Justh több képviselőnek kijelentette ma, hogy a november elsőtől kezdődőleg esedékes képviselői fizetéseket *nem fogja utalványozni*, miután erre a negyedévre érvényes költségvetés megszavazva nincs.

Bécsi hang.

A N. Fr. Pr. a magyar politikai helyzettel foglalkozik. A koronának a *delegáció* céljaira szüksége van a megfelelő anyagi erőre, amelyet azon esetben is igénybe kényszerül venni, hogy ha a kellő fölhatalmazást nem kapná meg. A cikk hangsúlyozza végül, hogy a magyar nemzetnek égető szüksége van józan cselekvésre, különben még jobban bele ássa magát az abszolutizmusba.

NYILTTÉR.

Dr. SPITZER MÁRTON

két éves amerikai tanulmányutjáról hazaérkezett és

fogorvosi műtermét

a hó 10-én a Bémer-téri Roth-házban (a Molnár-czukrászda felett) megnyitotta.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1905. okt. 9-ikén szept. 3. napján tartott vásárban eladott természetények és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 15.20 15.— 14.80 Kétszeres buza 13.— 12.80 12.60 Rozs 12.— 11.80. 11.60 Árpa 13.20 13.— 12.80 Zab 12.— 11.80 11.60 Tengeri 13.20 13.— 12.80. Borsó 40.— Lenese 44.— Bab 30.— Köleskása 30.— Burgonya 4.20 100 kiló lángliszt 27.— Zsemlyeliszt 25.50 Fehérkenyérliszt 25.— Barnakenyérliszt 22.— Széna fuvarral 6.40 Szalma fuvarral 1.80. Sózott szalonna 160.— Zsup-szalma —18. Alomszalma —12. 1 köbméter bükkfa 6.— Tölgyfa 5.60. Cserfa 6.50. 1 kiló marhahus I. o. 1.12, 1 kiló marhahus II. o. 1.04, 1 kiló marhahus III. o. —.96 1 liter ó-bor 1.—, 1 liter új-bor 80.— liter pálinka —.72, 1 liter szilvapálinka 1.60, 1 liter szesz 2.— 1 mm. kőszó 21.80. 1 mm. nyers faggyu 50.— 1 mm. olvaszt. faggyu 70.— 1 mm. szappan 50.— 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. ma yar gyapju 1.—. hlt. ó-bor 64.— 1 hlt. újbor 40.— 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény faszéa 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 hlt. kendermag —. 1 hlt. köles —. 1 hlt. repce —. 1 hlt. dió —. 1 hlt. mogyoró —. 1 hlt. aszalt szilva —. 1 kg. savanyu káposzta —. 1 kg. szalonna nyers 1.76. 1 kg. sertéshus 1.44. 1 kg. vereshagyma —.28. 1 kg. foghagyma —.40. 1 kg. bors 4.60. 1 kg. paprika 6.60. 1 kg. barna kenyér —.20. Egy liter kőolaj —.44.

Forgalmi kimutatás 1905. okt. 9-én.

Tiszta buza körülbelül 3000 hlt. Kétszeres buza 350 hlt. Rozs 1100 hlt. Árpa 200 hlt. Zab 350 hlt. Tengeri 100 hlt. Burgonya 220 hlt.

Lábasjészárok: Hizott sertés mintegy 110. drb. Félhizott 100 drb. 2 évestől feljebb 180 drb. 1 évestől 2 évesig 330 drb. Süldő 350 drb. Malacz 338 drb. Vágó marha 202 drb. Jármos ökr 220. drb. Fejős tehén 210 drb. Borju 243 drb. Bivaly 15 drb. Juh és kecske 145 drb. Ló 480 darab.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, okt. 10.

Buza okt. — — — —	15.94
Rozs okt.-re — — — —	12.64
Tengeri április 1906. — — — —	16.16
Zab ápr.-ra — — — —	12.12
Repce aug.-ra — — — —	21.06

Értéktözsde.

Budapest, okt. 10.

Oszták hitelrészvény — — — —	669.25
Magyar hitelrészvény — — — —	782.75
Leszámitoló bank — — — —	474.—
Rimamurányi — — — —	588.—
Oszták-m. államvasuti részvény — — — —	675.—
Közuti vasut — — — —	572.—
Városi villamos vasut — — — —	314.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Új üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utcán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege-üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Bla ha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalan csomagolással asuthoz szállítva.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénzrőnél» Kossuth-utca 4 szám. 12621

Csak kérjen

GLOBUS

tisztító kivonatot, mint az alatt levő rajz.

mivel számos értéktelen utánzat leszánljava

FRITZ SCHULTZ JUN.

Actiengesellschaft

Leipzig u. Eger.

704—1905. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyhidi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 47711 számú végzése következtében Szentkirályi Kálmán mihályfalvai ügyvéd által képviselt Rosenberg Henrik jogosított helyett Gottehrer Jakab érmihályfalvai lakos javára Freimann Lőrincz gálospetrii lakos ellen 262 K 60 f. s jár. erejéig 1905 évi szeptember hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1080 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorfenemű és széna nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyhidi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 4772. számú végzése folytán 262 kor. 60 fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi április hó 15-ig napjától járó 5%-os kamatai,

váltódij és eddig összesen: 53 kor. 41 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Gálos-Petriben alperes lakasán 1905. évi október hó 24-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Székelyhiden, 1905. évi szept. hó 7-én.

Jóny Lajos,

kir. bír. végrehajtó.

1835.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Igazán meglepetést keltenek a most megérkezett őszi újdonságok különlegességük-nél fogva.

Mindenkit kell, hogy érdekeljen annak megtekintése.

Az árak pedig az elősmert olcsó, szolid árak.

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

A t. vevőközönséghez.

Aki kevés költséggel akar szép és legujabb divatu *női és gyermek felöltöket, ruhakelmét, vásznat és fehérneműt, szőnyeget, függőnyt pokróczokat* és több e szakmába vágó cikkeket *előnyös fizetési feltételek mellett* vásárolni, látogassa meg a solid árakban elismert

Wallerstein Fülöp Fiai cég

nagyáruházát, Nagyvárad, Bémer-tér (a színházzal szemben.)

a hol **alkalmi vételek** által sokféle különlegesség kerülnek eladásra.

A többek között most lettek **simá, divatos színű selymek** melyeket már 1 koronától kezdve árusítunk.

Továbbá **nagymennyiségű 120 czm. széles téli szövetek métere 40kr-tól.**

10.000 gombolyék legszebb színekben, **selyem pamut 14 kr.**

Tenisz barchetek jó minőségű és jó mosó 80 czm. széles 16 krajczár.

Nagy választék bélés és rövidárakban.

Becsés megrendelését kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Egy bösendorfi zongora eladó.

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

Wallerstein F. Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár

Wallerstein F. Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

Flegman Ármín

női-divat áruháza

Nagyvárad, Olaszi, Bémer-tér.

Értesíti a tisztelt közönséget, hogy raktára az idény
ujdonságaival dusan fel van szerelve és hogy az árakat tetemesen **leszállította.**

Tájékoztatóul szolgáljon árjegyzékem kivonata.

ÁRJEGYZÉK.

Kész női felöltők:

«Ilka» divatos őszi felöltő 13 K.-tól	1 vég 23 méteres vászon, szepességi gyártmány, lepedőnek kitűnő . . . 6 frt — kr.
«Irma» legujabb paleot 20 »	1 » 23 » » fehérneműnek . . . 6 » 50 »
«Porcia» finom angol paleot 35 »	1 » 23 » » » . . . 7 » 63 »
«Luna» leányka-kabát 6 »	1 » 23 » » ágynemű és ingeknek 9 » 25 »
«Stella» divatos téli kabát 18 »	1 » 23 » » czérnavászon 12-től 30 frtig
«Lidia» finom téli kabát 25 »	1 » 42 » » rumburgi vászon 18-től 120 frtig
«Hildegard» finom modell kabát 40 »	1 » 23 » » czérna-kanavász 7 frt 25 kr.
«Josefin» bunda, idősebb hölgyeknek 50 »	1 » 27 1/2 » » » 10 » 50 »
Ujdonság, szőrme kabát 59 kor.-tól 600 K-ig	Köper lábravalónak, méterenként 30 krtól
Szőrme boa 3 » 120 »	Csinvat, ágyneműnek, » 38 »

Szines ruhakelmék.

Női posztó 120 cm. széles, minden lehető divatszínben K 1.60	1 fehér abrosz és 6 asztalkendő, tiszta czérna . 3 frt 25 kr.
«Mars» divatos, kockás, tiszta gyapju kelme . . . » 1.88	1 szines » » 6 » » » . 2 » 40 »
«Gabita» egész finom női posztó, minden divatszínben » 3.90	
«Denise» kosztüm-kelme, cibelin koczkával . . . » 2.40	
«Borma» sima színű gyapju kamgarn cheviot . . . » 3.36	
«Lama» francia gyapjuflanell legujabb mintázattal, ponyola, gyermekruha és bluzoknak . 1.50-től 2.20-ig	
«Maltaka» finom sima kamgarn-szövet K 4.80	
«Kasus» hazai gyártmány, tiszta gyapju posztó, sima színekben » 1.84	
«Tátra» hazai gyártmány, gyapju loden » 3.35	
«Bánffy» » » legujabb mintázott kosztüm-posztó » 5.65	

Fekete szövetek és posztók.

méterenkint: kor. 1.50, 2.—, 3.10, 4.40, 4.80, 6.50, 8.20, 11.20, 13.50

Fekete és szines selymek

méterenkint: kor. 1.—, 1.30, 1.80, 2.50, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50, 8.50, 10.— és 12.—.

Vászon és asztalneműek:

«Elektra» chiffon, 1 vég 23 méter Frt 6.—
«Superior» » 1 » 23 » » 6.40

KEMÉNYITETLEN LÁGY CHIFFON

használatban a legjobbbaak bizonyult,
méterenkint: 28, 33, 38, 43, 48, és 52 krajczár.

PAPLANOK

Cachemir, gyapjusatio, atlász, merweillelux és levantiából ÉRTÉK UTÁN készítettnek!

Egy kész jó cloth-paplan 8 korona.

Kész selyem és posztó blousok mélyen leszállított árban.

Étkező terítékek:

1 fehér abrosz és 6 asztalkendő, tiszta czérna . 3 frt 25 kr.
1 szines » » 6 » » » . 2 » 40 »

Kávés terítékek

fehér és szines 2 frttól 50 frtig.

Kész női fehérneműek:

Női ing, jó vastagszálu chiffonból, csipkedisszel, drbja frt 1.12	
» » » » » kézihimzéssel » » 1.40	
» nadrág szegélyekkel » » » » 1.12	
» » kézihimzéssel » » » » 1.35	
» alsószojnya egyszerű » » » » 1.65	
» » szegélyekkel » » » » 2.20	
» » 3 sor ajourral » » » » 2.45	
» hálókötös egyszerű » » » » 1.10	
» » díszesebb » » » » 1.40	
» » himzéssel » » » » 3.—	

Azonkívül egész finoman diszített és himzett fehérnemű minden kicitelben.

Férfi fehérneműek:

Jó minőségű sima mellü chiffon ing K 2.90	
» » szegélyes » » » » 3.30	
Legfinomabb sima mellü » » » » 4.40	
» puha pique mellü schiffon ing . . . » 5.20	